

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Факультет рибного господарства та природокористування

**Матеріали наукової Інтернет-конференції молодих
вчених, аспірантів та студентів**

**«Раціональне використання
біоресурсів та охорона
навколишнього середовища»**

17 - 19 березня 2021, м. Херсон

Херсон – 2021

«Раціональне використання біоресурсів та охорона навколишнього середовища». Матеріали наукової Інтернет-конференції молодих вчених, аспірантів та студентів. 17 - 19 березня 2021 р., м. Херсон.

В збірку увійшли матеріали щодо оптимізації експлуатації континентальних гідроекосистем, проблемних питань іхтіології, рибництва та іхтіопатології, впровадженню сучасних і ресурсозберігаючих технологій в аквакультури, культивування нових об'єктів аквакультури. Висвітлені питання з охорони навколишнього середовища, регіональних екологічних проблем та заходах їх вирішення, акцентована увага на гідроекологічних питаннях та раціональному використанню водних ресурсів, сучасному стані та шляхах збереження природного потенціалу області, оптимізації використання агрооекосистем. Розглянуто сучасні проблеми садово-паркового господарства, дендрології, лісової ентомології та перспективи використання лісових ресурсів Херсонщини.

Проводиться за підтримки Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ХДАЕУ

Відповідальні за випуск: Корнієнко В.О., Бойко П.М., , Бойко Т.О.

Всі матеріали представлені в авторській редакції, редколегія не несе відповідальності за недостовірність представленої авторами інформації.

Херсонський державний аграрно-економічний університет, 2021

ЗМІСТ

Секція «ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА»

Бер-Тамосєв Л.О., Корнієнко В.О. АНАЛІЗ ГЕОГРАФІЧНОЇ МОРФОЛОГІЧНОЇ МІНЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВИХ СТАД ЛЯЩА АКВАТОРІЙ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	8
Гончарова О.В., Марченко М.А. УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КОРОПА В ПОЛІКУЛЬТУРІ З ЕЛЕМЕНТАМИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ	11
Гончарова О.В., Феронов Д.Ю. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ РИБНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЗМІНИ КЛІМАТУ	14
Жицький О.В., Гончарова О.В. ОПТИМІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КАРТИ ВИРОЩУВАННЯ КОРОПА В ПОЛІКУЛЬТУРІ ДЛЯ ЗАРИБЛЕННЯ АКВАТОРІЙ ЖИТТЄЗДАТНОЮ МОЛОДДЮ	17
Завадський І.В., Корнієнко В.О. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОМИСЛУ ЛЯЩА ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОЇ ГИРЛОВОЇ ОБЛАСТІ	19
Завадський О.В., Корнієнко В.О. ВІКОВА СТРУКТУРА СТАДА КАРАСЯ ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОЇ ГИРЛОВОЇ ОБЛАСТІ	21
Зубрицька Ю.О., Корнієнко В.О. МОРФОМЕТРИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУДАКА ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОЇ ГИРЛОВОЇ ОБЛАСТІ	25
Іванова Е.А., Коржов Є.І., Забутній В.А., Ковальчук А.Г. ОГЛЯД ПОШИРЕННЯ ОСНОВНИХ ІНВАЗІЙНИХ ВИДІВ РИБ КАТЕГОРІЇ «ШКІДЛИВІ ВИДИ» НА ТЕРИТОРІЇ ПОНИЗЗЯ ДНІПРА	27
Коржов Є.І., Філіппов А.Б., Чуприна Д.О., Олексенко В.О. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ІНВАЗІЙНИХ ВИДІВ РИБ КАТЕГОРІЇ «КОРИСНІ ВИДИ» НА ТЕРИТОРІЇ ПОНИЗЗЯ ДНІПРА	31
Корнієнко В.О., Бажан А.А. РИБНИЧО-БІОЛОГІЧНЕ ПІДҐРУНТЯ ОСВОЄННЯ ПЛЕНГАСУ В АЗОВСЬКОМУ МОРІ	35
Матковський Є.С. Гончарова О.В. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОЩУВАННЯ <i>CLARIAS GARIEPINUS</i>	37
Мельниченко С.Г. ВОДНІ БІОРЕСУРСИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	40
Оліщук О.В., Миронов С.В., Рудя Д.М. ПЕРЕДУМОВИ ЗМІНИ ВИДОВОГО РІЗНОМАНІТТЯ ІХТІОФАУНИ ПОНИЗЗЯ ДНІПРА	42
Топчий О.А., Гончарова О.В. ОПТИМІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ ВИРОЩУВАННЯ ТИЛЯПІЇ ТА КУЛЬТИВУВАННЯ МАЛОПОШИРЕНИХ ПЕРСПЕКТИВНИХ ОБ'ЄКТІВ АКВАКУЛЬТУРИ	46

Цуркан Л.В., Яковець С.І.	<i>ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ MELANOSCHROMIS ШІРОКАЄ В УМОВАХ ПІДВИЩЕНОЇ ЩІЛЬНОСТІ ПОСАДКИ</i>	51
Шевченко В.Ю., Карпенко В.О.	<i>РЕЖИМ БІОГЕННИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ВИРОЩУВАЛЬНИХ СТАВАХ</i>	53
Шевченко В.Ю., Кекух А.В.	<i>ТЕРМІЧНИЙ ТА КИСНЕВИЙ РЕЖИМИ В ПРОЦЕСІ ВИРОЩУВАННЯ ЦЬОГОЛІТОК</i>	56
Шевченко В.Ю., Котін О.В.	<i>РЕЖИМ БІОГЕННИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ВИРОЩУВАЛЬНИХ СТАВАХ II ПОРЯДКУ</i>	60
Шевченко В.Ю., Петруня Б.В.	<i>АМЕРИКАНСЬКИЙ ВЕСЛОНІС ЯК ОБ'ЄКТ КУЛЬТИВУВАННЯ В УМОВАХ ВОДОЙМ УКРАЇНИХ</i>	64
Шевченко В.Ю., Сальніков Ю.С.	<i>СТЕРЛЯДЬ ЯК ОБ'ЄКТ КУЛЬТИВУВАННЯ В УМОВАХ ВОДОЙМ УКРАЇНИХ</i>	68
Шевченко В.Ю., Тихомиров А.В.	<i>МОРФОМЕТРИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕМОНТНО-МАТОЧНОГО СТАДА ВЕСЛОНОСА ВЕДОРЗ</i>	71
Шевченко В.Ю., Турчин В.Ю.	<i>ФІЗИКО-ХІМІЧНИЙ РЕЖИМ РИБОГОСПОДАРСЬКИХ СТАВІВ НОВОТРОЇЦЬКОГО РАЙОНУ</i>	76

Секція «ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА»

Алмашова В.С.	<i>АГРОЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ГОРОХУ ОВОЧЕВОГО НА ПІВДНІ УКРАЇНИ</i>	80
Алмашова В.С.	<i>ЕКОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ХЕРСОНСЬКЕ АВТОТРАНСПОРТНЕ ПІДПРИЄМСТВО»</i>	84
Karasik G., Kozichar M.	<i>MODERN PROBLEMS OF LAND RECULTIVATION</i>	88
Мельниченко С.Г., Богадьорова Л.М., Вільховська О.З.	<i>ВПЛИВ ЗРОШЕННЯ ТА ПІДТОПЛЕННЯ НА СТАН ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ХЕРСОНЩИНИ</i>	91
Стратічук Н.В., Нотич І.В.	<i>ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА ТА ЕКОБЕЗПЕКА ЗЕРНОВОЇ ПРОДУКЦІЇ</i>	95
Стратічук Н.В., Ткачук С.О.	<i>СУЧАСНИЙ СТАН ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ</i>	99

Секція «ЛІСОВЕ ТА САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Бойко Т.О., Нагорний Д.Р. ДЕНДРОФЛОРА МІСТА СКАДОВСЬК (УКРАЇНА, ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ)	104
Головащенко М.Ф., Кравець Ю.І. СУЧАСНІ ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЗБЕРЕЖЕНІСТЬ ЛІСОВИХ КУЛЬТУР СОСНИ НА ОЛЕШКІВСЬКИХ ПІСКАХ	106
Дементьєва О.І., Левчук О.В. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ СФЕРИ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ УКРАЇНИ	110
Дементьєва О.І., Стасюк А.М. КОМПЛЕКСНИЙ БЛАГОУСТРІЙ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	113
Козичар М.В., Федько В.С. РОЛЬ ЗЕЛЕНИХ ЗОН У МІСТОБУДУВАННІ	117
Стрельчук Л.М., Ємельянов Л.С. ПРОБЛЕМИ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ТЕРИТОРІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	120
Стрельчук Л.М., Ларченко Д.В. ВИКОРИСТАННЯ СУКУЛЕНТІВ В ОЗЕЛЕНЕННІ ТЕРИТОРІЙ ДИТЯЧИХ САДКІВ М.ХЕРСОН	123

Секція

«ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА»

ОГЛЯД ПОШИРЕННЯ ОСНОВНИХ ІНВАЗІЙНИХ ВИДІВ РИБ КАТЕГОРІЇ «ШКІДЛИВІ ВИДИ» НА ТЕРИТОРІЇ ПОНИЗЗЯ ДНІПРА

Е.А. Іванова - здобувачі вищої освіти, Херсонський ДАЕУ

Є.І. Коржов – к.г.н., старший викладач, Херсонський ДАЕУ

В.А. Забутній – здобувачі вищої освіти, Херсонський ДАЕУ

А.Г. Ковальчук – здобувачі вищої освіти, Херсонський ДАЕУ

Поширення інвазійних видів на територію пониззя Дніпра почалось порівняно нещодавно [2, 12]. Дослідники цього питання вважають орієнтовний період початку надходження чужорідних видів з середини минулого століття. Причини появи таких видів як антропогенного характеру так і природного. Згідно даних праць [1, 2, 12] на території пониззя Дніпра виділяються сім найбільш поширених інвазійних видів серед яких білий амур, карасі сріблястий та китайський, сонячна риба, товстолобики білий та строкатий і чебачок амурський. До основних причин появи цих видів на території досліджень науковці виділяють будівництво рибовідтворювальних заводів, що вирощували та випускали інвазійні види у річку як компенсаційний захід зі збереження іхтіофауни гирлової ділянки Дніпра після її зарегулювання [2, 12], кліматичні зміни в регіоні, що відбилися на переформуванні гідрохімічного [1, 3, 5, 7, 11], гідрологічного [13, 14, 18-21] та гідробіологічного [4, 6, 8-10, 13, 15-19, 22] режимів пониззя.

За категорією «шкідливі види» серед означених видів виділяють чотири: сріблястий та китайський карасі, сонячна риба і чебачок амурський [2, 12].

Вид Карась сріблястий – *Carassius auratus gibelio* (Bloch, 1782). Місцеві назви. Карась-метис, броньована тарань. Сучасний ареал поширення карася сріблястого досить значний, охоплює Євразію й Америку, хоча природним ареалом цього виду вважають Китай, Японію, острови Тайвань і Хайнань. Завдяки штучному розведенню він поширився в усьому світі. У Росії китайський карась і його породи (золоті рибки) вперше з'явилися в XVII ст., їх розводили та утримували в царських ставах. Є кілька поглядів на розселення цього виду по світу. Так, на думку одних дослідників, поширення карася сріблястого в Європі – результат дуже давнього завезення з Китаю або Японії; інші вважають, що у Центральній Європі він є автохтоном. Єдиного погляду на це досі не існує, але автори праці [2] є прихильниками першої точки зору. В Україні карась сріблястий, у результаті доброї пристосованості до різних типів місцезнаходження, значно поширений і численний [1, 2, 12]. Відносять до категорії видів еврибіонтів, мешкає практично в усіх типах водних біотопів: річках, водосховищах, гідротехнічних каналах, ставах, озерах. Трапляється в стоячих, слабопроточних і заболочених водоймах, зареєстрований у зонах надходження побутових стічних вод. Завдяки природній невибагливості до умов існування цей вид освоїв практично всі вільні екологічні ніші, незайняті іншими лімнофільними видами і за невеликий проміжок часу він посідає третє місце за обсягами промислового вилову на дніпровському каскаді, й, на відміну

від інших масових промислових видів, збільшує свою чисельність. Категорія інвазійності виду: «умовно шкідливий вид».

Вид Карась китайський – *Carassius auratus* (Linnaeus, 1758) через міжвидову гібридизацію, і існування різноплоїдних форм близький до карася сріблястого за поширенням і різниться лише деякими морфологічними ознаками, які виражені не суттєво [2, 12].

Вид Сонячна риба звичайна (сонячний окунь, сонячна риба синьо зяброва) – *Lepomis gibbosus* (Linnaeus, 1758). Американський вид, який масово поширився як об'єкт декоративного риборозведення. Вважається, що він потрапив у водойми внаслідок бракеражної інтродукції. Поширення у водоймах України обмежене, нечисленне. У дельті Дунаю трапляється з початку 30-х років минулого століття. Далі він оселився в придунайських озерах Ялпуг і Кагул та усті Дністра. Звідти він розповсюдився у північно-західній частині Чорного моря і розселився у пониззі Дніпра. Нині трапляється у Дніпровському та Каховському водосховищах. Виявлено поодинокі екземпляри у середній течії Дніпра, що, ймовірно, пов'язано з випадковим потраплянням цього виду з рибницьких господарств. Полюбує теплі мілководдя з глибинами не більше 1–1,5м. Категорія інвазійності: «безумовно шкідливий вид» [1, 2, 12].

Вид Чебачок амурський – *Pseudorasbora parva* (Temminck&Schlegel, 1846). Природний ареал простягається від басейну р. Амур, Монголії, річок західного узбережжя Японського моря та Японії на південь до річок Кореї, Північного В'єтнаму, островів Тайвань і Хайнань. У результаті бракеражної інтродукції з далекосхідними рослиноїдними видами риб, розселився у водоймах Середньої Азії та Європи (Дунай, Дністер, Дніпро, водойми Литви). В 60-х роках минулого століття був випадково разом із далекосхідними рослиноїдними рибами завезений в Україну. У водоймі тримається в прибережній зоні на невеликих глибинах у місцях зі слабкою течією або зі стоячою водою на всій акваторії, є в ставах і гідромеліоративних каналах. Категорія інвазійності чебачка: «безумовно шкідливий вид» [1, 2, 12].

З огляду на наведені характеристики інвазійних видів риб, які належать до категорії шкідливих, можна зазначити, що вони були занесені на територію пониззя Дніпра переважно випадково, що можна вважати природним шляхом потрапляння. Через це, можна зробити висновок, що природна сукцесія та невтручання людини у стан екосистем різних рівнів не завжди має позитивні наслідки. З цієї точки зору найбільш вигідним типом взаємодії людини і живої та неживої природи є науково обґрунтоване управління станом навколишнього природного середовища.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Білик Г. В., Коржов Є. І. Огляд основних аспектів впливу кліматичних змін на сучасний стан іхтіофауни Дніпровсько-Бузької гирлової області / Наукові читання, присвячені Дню науки. – Вип. 12. – Збірник наукових праць. – Херсон, – 2019. – С. 3-10.

2. Верлатый Д. Б., Межжерин С. В., Федоренко Л. В. Видовой состав и

численность проходных и пресноводных рыб Нижнеднепровской эстуарной системы: динамика в XX ст. в сравнении с Нижним Дунаем / Вестник зоологии. – 2009. – С. 58-66.

3. Гагуліна А. М., Коржов Є. І. Часова мінливість окремих кліматичних параметрів території Херсонської області в сучасний період / Наукові читання, присвячені Дню науки. Екологічні дослідження Дніпровсько-Бузького регіону. – Вип. 11. – Збірник наукових праць. – Херсон, – 2018. – С. 47-52.

4. Коржов Є. І. Антропогенний вплив на екосистему пониззя Дніпра та можливі шляхи його послаблення / Наукові праці Українського науково-дослідного гідрометеорологічного інституту. – Вип. 267. – К.: Ніка-Центр, 2015. – С. 102-108.

5. Коржов Є. І., Гончарова О. В. Формування режиму солоності вод Дніпровсько-Бузької гирлової області під впливом кліматичних змін у сучасний період / Actual problems of natural sciences: modern scientific discussions: Collective monograph. Riga: Izdevniecība «Baltija Publishing», 2020. – Р. 315-330.

6. Коржов Є. І., Гончарова О. В., Кутіщев П. С. Аналіз можливих екологічних та соціально-економічних наслідків скорочення прісноводного стоку до Дніпровсько-Бузької гирлової області // Тернопільські біологічні читання – *Teropil Bioscience* – 2020. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 80-річчю хіміко-біологічного факультету ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, Тернопіль: Вектор, 2020. – С. 144-147.

7. Коржов Є. І., Кучерява А. М. Особливості впливу зовнішнього водообміну на гідрохімічний режим заплавних водойм пониззя Дніпра / Гидробиол. журн. – 54, №4. – 2018. – С. 112-120.

8. Коржов Є. І., Кутіщев П. С., Гончарова О. В., Дяченко В. В. Оцінка можливих негативних екологічних наслідків скорочення об'ємів надходження прісних вод до Дніпровсько-Бузького лиману // Водні екосистеми та збереження їх біорізноманіття: Збірник наукових праць. – Житомир: ПНУ, 2020. – С. 13-15.

9. Коржов Є. І., Кутіщев П. С., Гончарова О. В. Екологічні аспекти збільшення солоності вод Дніпровсько-Бузького лиману на сучасному етапі існування його водної екосистеми // Екологічна безпека держави: тези доповідей XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених і студентів, м. Київ, 23 квітня 2020 р., – К.: НАУ, 2020. – С. 80-81.

10. Коржов Є. І., Мінаєва Г. М. Вплив режиму течій на кількісні показники фітопланктону мілководних водойм пониззя Дніпра / Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. – К.: Обрії. – 2014. – Том 2(33). – С. 61–65.

11. Коржов Е. И. Влияние климатических изменений на территории Украины на термический и ледовый режимы устьевое участка Днепра // Водные ресурсы, экология и гидрологическая безопасность: сб. тр. VII международной научной конференции молодых ученых ФГБУН ИВП РАН; 11-13 декабря 2013 г. М: ИВП РАН, 2013. – С. 51-54.

12. Межерин С.В. Верлатый Д.Б. Проходные и пресноводные рыбы Нижнеднепровской эстуарной системы в начале XXI ст. // Вестник зоологии. –

отдельный выпуск 36, 2018. – 90 с.

13. Тімченко В. М., Гільман В. Л., Коржов Є. І. Гідрологічні засади поліпшення стану екосистеми пониззя Дніпра // Современные проблемы гидроэкологии. Перспективы, пути и методы решений: Материалы III Международной научной конференции. – Херсон, ПП Вишемирський В.С., 2012. – С. 9–12.

14. Тимченко В. М., Коржов Е. И., Гуляева О. А., Батог С. В. Динамика экологически значимых элементов гидрологического режима низовья Днепра / Гидробиол. журн. – 51, №4. – 2015. – С. 81-90.

15. Цуркан Л. В., Коржов Е. И. Оценка основных признаков ухудшения состояния водных экосистем устьевого участка Днепра // Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції: «Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку» – Херсон: Олді-плюс, 2020. – С. 806-809.

16. Шевченко І. В., Коржов Є. І., Кутіщев П. С., Гончарова О. В., Шевченко В. Ю. Вплив абіотичних факторів на морфологічну варіабельність личинок *Fleuria lacustris* Kieffer, 1924 (Diptera, Chironomidae) / Гидробиол. журн. – 56, №3 (333). – 2020. – С. 15-23.

17. Korzhov Ye. Analysis of possible negative environmental and socio-economic consequences of freshwater drain reduction to the Dnieper-Bug mouth region / Ye. Korzhov // Perspectives of world science and education. Abstracts of the 8th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan, 2020. – P. 84-90.

18. Korzhov Ye. I. Ecohydrological investigation of plain river section in the area of small hydroelectric power station influence / Collective monograph: Current state, challenges and prospects for research in natural sciences // O. V. Averchev, I. O. Bidnya, O. I. Bondar, etc. – Lviv-Toruń: Liha-Pres, 2019. – P. 135-154.

19. Korzhov Ye. I. Influence of water balance elements change on the salinity regime of the Dnieper-Bug estuary / Ye. I. Korzhov, P. S. Kutishchev, O. V. Honcharova // Innovative development of science and education. Abstracts of the 3rd International scientific and practical conference. ISGT Publishing House. Athens, Greece, 2020. – P. 225-231.

20. Korzhov Ye. I. Peculiarities of External Water Exchange Impact on Hydrochemical Regime of the Floodland Water Bodies of the Lower Dnieper Section / Ye. I. Korzhov, A. M. Kucheriava // Hydrobiological Journal – Begell House (United States). Vol. 54, Issue 6, 2018. – P. 104-113.

21. Timchenko V. M. Dynamics of Environmentally Significant Elements of Hydrological Regime of the Lower Dnieper Section / V. M. Timchenko, Y. I. Korzhov, O. A. Guliyayeva, S. V. Batog // Hydrobiological Journal – Begell House (United States). Vol. 51, Issue 6, 2015. – P. 75-83.

22. Shevchenko I. V., Korzhov Ye. I., Kutishchev P. S., Honcharova O. V., Shevchenko V. Yu. Effect of Abiotic Factors upon Morphological Variability of *Fleuria lacustris* Larvae (Diptera, Chironomidae) / Hydrobiological Journal –

Begell House (United States). Vol. 56, Issue 5, 2020. – P. 15-22.